

N.F.S. Grundtvig “Den Skielskørske Valgkamp”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.24, november 2024

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1853 (SJ: 1047)

Teksten er etableret af Kim Steen Ravn

Punktkommentarer og tekstredigering er skrevet af Kim Steen Ravn, redigeret af Kirsten Vad og Jens Lei Wendel-Hansen

Indledning er skrevet af Jens Lei Wendel-Hansen, redigeret af Kim Steen Ravn og Kirsten Vad

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.phil. Jes Fabricius Møller

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:1]

Den Skielskørske Valgkamp.

Der er neppe nogen sællandsk Valgkreds, hvor Kampen ved begge Valgene (26de Febr. – 27de Mai) er ført med saamegen Hidsighed og Styrke paa begge Sider, som i Sorø Amts *Fjerde*, og da den tillige er ført med foranderlig Lykke, saa at først gik jeg og sidst gik min Medbeiler: Smeden Søren Jensen fra *Rude*, af med Seieren, saa kunde denne Kamp, hvori “*Almuevennen*” i de sidste Maaneder har taget baade saa megen og saa mærkelig Deel, vist fortjene en langt udførligere Beskrivelse end her enten er Rum eller Sted til. Da nemlig Kampen mest er ført mellem Bønder og Kjøbstædfolk i det hele, eller mellem Bønder indbyrdes, saa har den nødvendig dreiet sig langt mere om Personer end om Grundsætninger, og dog er det ene Kampens Forhold til *Danskheden*, der har Krav paa den Danske Forenings spændte Opmærksomhed, ligesom det fulgde af sig selv, at jeg kun fra denne Side fandt Grund til at tage virksom Deel i

Kampen, thi om *Almuevennen* og en stor Deel Vælgere i Sorø Amts Fjerde virkelig anseer Smeden i Rude for en dygtigere og paalideligere Rigsdagsmand end mig, eller de blot lader saa, det maa jeg finde meget ubetydeligt.

Der er imidlertid neppe nogen Valgkreds enten i Sorø Amt eller i Sællands andre Amter, hvor Kampen, idetmindste paa den ene Side, er opfattet med saa meget Hensyn paa og saa megen Varme for den Danske Sag, saa at min Seier, sidste Vinter, blev virkelig i Skielskør betragtet som en Seier for Danskheden, og mit Nederlag i Maidagene som et Nederlag for Danskheden. Denne Betragtning gav sig tydelig tilkiende i mange Træk, hvoraf jeg her |[A:2]skal anføre et Par, der ere, om ikke de mærkeligste, saa dog blandt de tydeligste. Da jeg saaledes i Vinter, mod Forventning, havde faaet de fleste Stemmer og traadte frem for at takke mine Vælgere, istemte de ikke blot strax “Danmark deiligst Vang og Vænge”, men til Slutning brød “Dansken har Seier vundet” igiennem en heel Deel Betæneligheder og gienlød uforstyrret giennem hele Byen. Forleden Dag derimod, da Udfaldet lod sig forudsee, sagde en lystig Broder blandt Skielskørerne til sin Sidemand: nu er jeg glad, jeg kan lidt *Tydsck*, og jeg skal snart lære meer, for nu er det snart forbi med det andet, jeg kan hele Alphabetet udenad, vil du høre mig i det? Du siger ingen Ting, ja, saa skal jeg lære dig Tydsck: naar du er kun lille, saa skal du sige til dig selv “du solst dich aufpusten”, det er Tydsck.

At jeg nu ogsaa betragtede Valgkampen ene fra *Danskhedens* Stade, vil man vist finde meget rimeligt, især da jeg ingen af Gangene kunde have mindste personlig Tragten efter Sæde paa vor bedrøvelige Rigsdag, men der var dog stor Forskjel paa den Grad af Kraft og Varme, hvormed jeg den 26de Februar og den 27de Mai kunde gjøre den danske Betragtning giældende ved Valget, og da det gik mine dansksindede Vælgere ligedan, er det forskellige Udfald meget forklarligt, uden at man deraf har Grund til at mistænke enten mig eller mine Vælgere for Lunkenhed i den os alle saa vigtige Sag.

I Vinter, da Folkethinget var opløst, som det syndes, ene fordi Ministeriet til enhver Priis vilde tilbagevinde sin tabte Overlegenhed i dette Thing, da havde vi det Haab, at naar der kun blev en god Fjerdedeel Rigsdagsmænd, som i Livs-Spørgsmaalet om den kongelige Arvelovs Ophævelse kunde og vilde staae fast paa den *Danske* Side, at da maatte Ministeriet med eller mod sin Villie opgive det ligesaa |[A:3]urimelige som udanske Forlangende, at den Danske Rigsdag, ved Ophævelsen af den kongelige Arvelov under *nærværende* Omstændigheder, skulde, paa det Danske Folks Vegne, opgive Danmarks Rige, Rigets Grundlov og sig selv, og derfor var der under Valgkampen Ild i os Alle.

I Sommer derimod, da *hele Rigsdagen* var opløst, med det udtrykkelige Tillæg, at det skedte, fordi Ministeriet ikke kunde faae

den afpresset det Samtykke til Arvelovens Ophævelse, som Ministeriet vilde have, og da ovenikiøbet, strax efter, den gamle *Ørsted* ophøiedes baade til Indenrigs-Minister, Oplysnings-Minister og Premier-Minister, da forsvandt alt Haab om, at Ministeriet vilde give efter for den *Danske Folkestemme*, og da vi dog, under nærværende Omstændigheder, hverken turde haabe, at den næste Rigsdag vilde eller at den kunde styrte det aabenbar udanske Ministerium, saa fristedes vi alle til at lægge Hænderne i Skjødet og vente paa, om *Vorherre* dog ikke ogsaa nu vilde giøre et af de mange historiske Mirakler, hvorved det lille *Danmarks Rige* og det til Jævnshold alt for spagfærdige *Danske Folk* igiennem et heelt Aartusinde er frelst fra Undergang. De Danskeste af vore Dagblade begyndte derfor ogsaa strax at ymte om, at man nu vel maatte opgive *Livs-Spørsmaalet* om Folket og Riget, og kun see til ved det uundgaaelige Skibbrud, om muligt, at bjerge som Vrag nogle Stumper af Grundloven og de derved hjemlede borgerlige Friheder; endeel af de "45" kundgjorde tillige, at de af allehaande Grunde enten slet ikke vilde modtage Valg til Rigsdagen, eller dog ikke stille sig til Folkethinget, og selv jeg kunde først efter lang Betænkning blive enig med mig selv om, at giøre en Undtagelse, for at see, om dog ikke muelig den *Danske Fjerdedeel* lod sig gienføde paa Rigsdagen, saa der atter i det mindste kunde vindes nogle Maaneders *Livsfrist*. Dersom det glipper, tænkte jeg, kan du jo endda tids nok trække dig tilbage, men jeg fik det ret at føle paa Valgdagen, at med saa lidt Haab, som der end er os levnet, og med Krebsgang bag Øret, kæmper man kun meget daarlig, saa jeg tør ingenlunde fralægge mig al Skyld i Nederlaget, der vel, efter alle Omstændigheder, var uundgaaeligt, men var dog maaskee ikke blevet saa stort, naar jeg havde kunnet overtale mig til at lægge alle Aarer ombord. Det kunde jeg imidlertid ikke, fordi jeg følte, hvad jeg ogsaa sagde, at jeg stillede mig især, for at Ingen skulde sige om gamle Grundtvig, at han krøb dog ogsaa i et Musehul da det kneb, og fordi jeg tillige fandt det rimeligt, hvad jeg ikke kunde sige, at om jeg ogsaa blev valgt, vilde jeg dog **[A:4]** paa denne Rigsdag ei have andet at giøre end at gaae min Vei. Ja, al den Trøst, jeg kunde give mine Vælgere, selv i det temmelig urimelige Tilfælde, at Ministeriet kunde møde ligesaa tilstrækkelig Modsigelse paa Rigsdagen som sidst, det var den, at naar vi kun strittede igien af alle Kræfter, saa det blev alle vitterligt, at vi gamle Rigsdagsmænd stred ligesaa tappert paa vores Viis og med vore Vaaben for Danmarks Riges Ret og det Danske Folks Frihed, som vore unge Karle havde stridt paa deres Viis og med deres Vaaben, da vilde *Vorherre* ogsaa nok tilsidst give os Seier og Ære, og skjøndt denne Trøst ingenlunde er saa fattig i mine Tanker, som i mange andres, saa var den dog kun svag, da jeg selv fandt det usandsynligt, at Kampen paa næste Rigsdag vilde blive heltemodig fornyet. Kun saa meget tør jeg haabe at være

opnaaet ved min Deeltagelse i Valgkampen under saa ugunstige Omstændigheder, at mine Landsmænd er blevet forsikkrede om, at hverken er jeg blevet tvivlraadig om Arve-Spørgsmaalets for Øieblikket mageløse Vigtighed, ikke heller er jeg blevet bange for at gientage mit bestemte Nei til Ministrene ligesaa tit, som de vil gientage deres urimelige og uforsvarlige Forlangende til den *Danske Rigsdag*, og at endelig har jeg, Gud skee Lov! ikke heller opgivet Haabet om, at *Danmarks Rige* og det *Danske Folk* dog ogsaa lykkelig skal giennemgaae denne Skiærsild, der vel er saa meget hedere, som det er vor egen Regiering, der gyder Olie i den, men er derfor ogsaa desmere skikket til at vække *Vorherres* Medlidenhed, hvis Lyst er at fornødre dem, der ophøie og at ophøie dem, der fornødre sig selv, og naar kun dette maa være vundet, skal jeg altid betragte mit Nederlag i Skielskør som et Offer, jeg ikke forgiæves bragde for afgjort Lykke og Seier i den rørende Kamp, det lille fredelige Folk nu alt paa sjette Aar har maattet føre for sin Tilværelse og for Danmarks Riges Bestandighed.

Før man læser disse Linier, vil ikke blot alle Folkethings-Valgene være bekiendte, men ogsaa Landstings-Valgene være fuldbyrdede, og jeg vil da forud melde den Danske Forening, at om end den Danske Sag i det hele skulde have lidt ligesaa tilsyneladende stort et Nederlag, som ved Valget i Skielskør, saa anseer jeg dog ingenlunde Sagen for tabt saalænge der er en Gud i Himlen og Dansk Enighed paa Jorden!

N. F. S. Grundtvig.
